

Verslag van de 42e vergadering van de Klankbordgroep Gebruikers Natuurterreinen Goois Natuurreservaat op dinsdag 3 oktober 2017, aanvang 20.00 uur ten kantore van het GNR

Aanwezig zijn:

- de heer J. de Boer (voorzitter)
- mevrouw K. Heerschop (wnd. directeur-rentmeester GNR)
- mevrouw N. Janssen-Van Delden (GNR)
- mevrouw M. van Unen (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie)
- de heer M. Heldring (IVN Gooi en Omstreken)
- de heer D. Jonkers (Vereniging van Vrienden van het Gooi)
- de heer O. Langendorff (Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland, Afdeling Naerdincklant)
- de heer J. Loggen (Werkgroep Landschapsbeheer Nardinclant)
- de heer B. van Loo (Nederlandse Toer Fiets Unie)
- de heer T. van Mens (KNNV Afdeling Gooi)
- de heer J. Oude Elferink (Vereniging Leefmilieu Het Gooi, de Vechtstreek e.o.)
- de heer Ph. Schmittmann (vertegenwoordiger Beheervrijwilligers GNR)
- de heer P. Spoorenberg (Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken)
- de heren G. Vorstman en C. Dekker (Stichting Behoud Gooise Heide)
- de heer P. Hulzink (GNR)
- mevrouw M. Evers (verslag)

Afmeldingen:

- mevrouw S. Nijhof (IVN Gooi en Omstreken, wordt vervangen door de heer M. Heldring)
- de heer J.P. Alsma (Sticht Gooise Wandelsport Bond)
- de heer B. Bakker (Fietzersbond, Afdeling Naarden/Bussum/Huizen)
- de heer J. Huijsing (Gooise Atletiek Club)
- de heer J. Koot (K.C. Gooi- en Eemland)
- de heer F. Sikking (vertegenwoordiger Beheervrijwilligers GNR, wordt vervangen door de heer Ph. Schmittmann)

1. Opening en afwezigheidsmeldingen

De heer De Boer opent de vergadering en heet allen van harte welkom, in het bijzonder een aantal nieuwe deelnemers/vervangers. De secretaris neemt de afwezigheidsmeldingen door.

Hierna stellen de nieuwe deelnemers/vervangers zich kort voor. De heer Dekker is de vaste opvolger van de heer Vorstman voor de Stichting Behoud Gooise Heide, de heren Heldring en Schmittmann nemen waar voor respectievelijk mevrouw Nijhof en de heer Sikking.

2. Beleidsplan 2017-2020, presentatie door mevrouw N. Jansen-van Delden, GNR

Voorzitter de heer De Boer geeft het woord aan mevrouw N. Janssen-Van Delden.

Mevrouw Janssen-Van Delden start haar presentatie over het beleidsplan 2017-2020 met een terugblik op het transitieplan en pakt de draad op met het toelichten van vier ontwikkelpaden.

1. Versterking identiteit
2. Versterking bestuurskracht
3. Versterking werkorganisatie
4. Versterking financiële positie

Er is veel aandacht besteed aan het opzetten van een integrale benadering, verbinden van inhoud en geld, bestuur en organisatie, het verbinden van binnen met buiten en het onderzoeken en vaststellen van (on)mogelijkheden in de verdienmodellen.

Er heeft versterking van bestuurskracht plaatsgevonden en er is een opzet voor meer transparantie gemaakt.

Op dit moment is met name stap 3: versterking van de werkorganisatie in volle gang.

De essentie van beleidsplan is te omschrijven in enkele woorden: een deskundig, eigentijds, weerbaar en onafhankelijk GNR. De Gooise natuur beschermen en beheren.

Positionering van het GNR als groene ruggengraat in het Gooi.

Belangrijke punten in het beleidsplan zijn:

1. Voortzetting bestaand natuurbeheer, met professionaliseringslag
2. Afronding van netwerk van natuurverbindingen
3. Meer aandacht voor erfgoed (cultuurhistorie en opbouw landschap zichtbaar maken)
4. Actualisering recreatiebeleid en -voorzieningen (monitoring gebruik en actualisering beleid en aanbod)
5. Versterking profilering en het inzetten van kennis en kunde
 - als natuurbeschermers, adviseur en sparringpartner in de regio
 - in interactie met omgeving en voorlichting
 - bij evenementen
 - voor natuur- en erfgoededucatie (aanbod vernieuwen)
6. Vrijwilligersinzet steviger verankeren in de organisatie
7. Inspelen op actuele thema's en maatschappelijke behoeften (natuur en gezondheid, duurzaamheid)
8. Actualiseren grondverwervingsbeleid
9. Professionalisering projectmanagement (projectenprogramma, projectbureau en projectmatig werken)
10. Versterking bestuurskracht
11. Professionalisering en versterking organisatie
12. Versterking financiële positie GNR

Met een aantal voorbeelden licht mevrouw Janssen-Van Delden onderdelen toe. Zo zijn een aantal zaken al ingericht waaronder de projectorganisatie en een verbeterd digitaal kennissysteem. Er komt nog opleiding en scholing.

Mevrouw van Unen vraagt wat er over recreatie te melden is.

Mevrouw Janssen-Van Delden: GNR wil een recreatiemonitor opzetten om nog scherper het gebruik van de terreinen in beeld te brengen, wat is het gebruik nu, welke behoeften bestaan er. Dit wordt in de toekomst opgepakt. Eerst wordt aan een aantal andere zaken aandacht besteed.

Mevrouw Janssen-Van Delden vervolgt met nog enige dia's over:

Beheer

- Beheerplan en beheerdoelen
- Erfgoed
- Netwerk van natuurverbindingen
- Toekomst van de enggebieden
- Bosbeheer

Bij al deze onderwerpen worden uitwerkingen gemaakt en ideeën ontwikkeld.

Recreatie

- Recreatie
- Hondenbeleid
- Ruitersbeleid
- Mountainbiken
- Nieuwe recreatievormen

Ook deze onderwerpen zullen worden onderzocht, uitgediept en vergeleken met beleid van omliggende organisaties op effecten.

De heer Van Loo zegt dat de NTFU merkt dat per natuurorganisatie en zelfs per gebied andere afspraken zijn wat wel en niet mag in terreinen. Dit is voor de recreant moeilijk om in kaart te brengen. Het zou prettig zijn een overzicht te hebben van toegangsregels per locatie, en of er wel of niet een vignet nodig is bijvoorbeeld en of er een circuit aanwezig is voor bijvoorbeeld mountainbiken.

Mevrouw Heerschop: het is inderdaad belangrijk te weten en in te beeld hebben welke varianten er in het gebruik van terreinen zijn of mogelijk zijn. Sommige zaken maken ook meer of minder intensief onderhoud nodig. Elke recreatievorm heeft zijn eigen wensen en behoeften, GNR wil graag daarbij graag bestaande natuurwaarden en erfgoedwaarden behouden.

Voorzitter de Boer zegt aan te nemen dat de genoemde onderwerpen in projectvorm worden aangepakt met een analyse, en verzoekt bij deze GNR om de kennis en input van deelnemers van de klankbordgroep hier tijdig in mee te nemen.

Mevrouw Heerschop zegt hierop toe dat zodra GNR het beleid onder de loep neemt en keuzemomenten heeft, betrokken partijen zullen worden uitgenodigd om input te geven. Al dan niet als gehele klankbordgroep of afzonderlijk waar dit nodig blijkt.

De heer Van Mens vraagt waarom wandelen niet apart is benoemd, de heer Oude Elferink sluit zich hierbij aan met het onderwerp fietsen. Mevrouw Janssen-Van Delden zegt dat deze activiteiten in het onderwerp recreatie zitten. Wandelen en fietsen worden beschouwd als de basis van recreatie in het Goois Natuurreservaat. Mevrouw Heerschop voegt hieraan toe dat de andere items specifieke aanpak vereisen.

De heer Spoorenberg reflecteert dat de spanning erin zit om alle verschillende belangen bij elkaar te brengen.

Mevrouw Heerschop deelt mede dat er nog geen stappen zijn gezet, maar wel is bepaald dat GNR met deze onderwerpen aan de slag moet. Dat zal stapje voor stapje gebeuren. Mevrouw Janssen-Van Delden beaamt dat het een uitdaging is waar wel de tijd voor genomen zal worden, het plan beslaat dan ook een periode van vier jaar.

Voorzitter de heer De Boer geeft nog wat meer gelegenheid tot vragen. De heer Loggen vraagt hoe de communicatie tussen het projectbureau en de uitvoering/boswachters geregeld wordt. Mevrouw Heerschop vertelt dat eerst de lijst met projecten is geïnventariseerd en dan wordt gekeken in welk stadium wat is, om een inhaalslag te maken om tot uitvoering te komen.

Voorzitter de heer De Boer heeft interesse om een matrix hoe de organisatie eruit komt te zien gepresenteerd te krijgen in een overleg. Mevrouw Heerschop verwacht dat eind 2017 hier wel een plaatje van kan zijn, maar daar zijn nog geen namen aan verbonden dan. Op dit moment is het plaatje nog zoals de organisatie tot nu toe was ingericht met daaraan toegevoegd een projectbureau.

De voorzitter bedankt mevrouw Janssen-Van Delden hartelijk voor de presentatie en toelichting. Hierna verlaat mevrouw Janssen-Van Delden het overleg.

3. Evt. mededelingen en vragen/opmerkingen n.a.v. het verslag van de 41e vergadering d.d. 30 mei 2017

Het vorig verslag wordt vastgesteld, met dank aan de secretaris. Het uitgebreide verslag wordt door allen zeer op prijs gesteld.

Naar aanleiding van het vorige verslag:

Er is wat onduidelijkheid bij de voorzitter hoe breed de infrastructuur –waarover gesproken wordt op bladzijde 2 bij het HOV project – zal worden.

Mevrouw Heerschop acht het wel aannemelijk dat als je infrastructuur voor bus, trein en weg naast elkaar plaatst, de breedte 50 meter kan bedragen. Zij zal kijken of ze dit kan navragen in de organisatie.

De heer Loggen stipt aan dat er veel oude bomen gaan sneuvelen en dat Monnikenberg aardig wordt aangetast. Er zijn nog steeds zienswijzen in behandeling en mogelijk komt daaruit dat de provincie ook nog naar een alternatief tracé moet gaan kijken. De heer Vorstman zal vragen aan de heer Harder – die zienswijzen heeft ingediend - of er al een uitspraak is.

De voorzitter vraagt naar aanleiding van bladzijde 5: Stand van zaken verwerving Sijsjesberg en realisatie Speelbos of hierover nieuws te melden is. Mevrouw Heerschop antwoordt dat dit onderwerp in de projectenlijst staat, en geen hoge prioriteit heeft. Een andere locatie is bekeken en hier wordt verder over verdiept. Grondverwerving is wel afgerond. Blijft wel een ambitie, andere dingen gaan voor.

De voorzitter wil nog kwijt naar aanleiding van bladzijde 6: Verkeersstudie N525 Kruispunt La Place, dat deze fietstunnel bij La Place een ongelukkig punt blijft.

Over Natuurontwikkeling Waterparel Zanderij Crailoo, genoemd op bladzijde 7 is te melden dat het vlonderpad is afgesloten vanwege slijtage. Het project Waterparel staat hoog op de lijst en er wordt aan gewerkt. Hierin wordt het vlonderpad meegenomen.

4. Mededelingen uit bestuur en organisatie, actualiteiten

De voorzitter geeft mevrouw Heerschop het woord.

Mevrouw Heerschop deelt mede dat de fiets- en voetgangersbrug bij Zwaluwenberg onlangs is afgesloten. De oude brug wordt verwijderd en na verbreding van de A27 wordt een nieuwe brug gelegd. De route is tot april 2018 buiten gebruik. De omleidingsroute is 2 kilometer langer omlopen/fietsen.

Over de nabijgelegen natuurbrug is een ruiterspad. GNR verwacht dat sommige mensen het omlopen teveel zullen vinden en tegen de regels in gaan lopen op het ruiterspad (evt. met de fiets aan de hand). Mevrouw Heerschop vraagt de vergadering om discussie hoe dit het beste kan worden aangepakt, zonder veel ruchtbaarheid te geven of mensen op een idee te brengen. Mevrouw Van Unen deelt mede dat afstappen van een paard (en weer opstappen) daar geen optie is voor een ruiter. Wel kan een ruiter het tempo aanpassen als hij/zij bedacht is op ongeoorloofde wandelaars door de tijdelijke situatie. Advies is om met een bordje ruiters te waarschuwen voor mogelijke wandelaars. Het bordje wat verder op de brug plaatsen, op ruitershoogte zodat een ruiter het wel ziet maar voetgangers het niet direct zien bij de opgang van de brug.

5. Beheerplan Heideterreinen, presentatie door de heer P. Hulzink

De voorzitter geeft de heer Hulzink het woord.

De heer Hulzink geeft een nadere toelichting bij het Heidebeheerplan GNR 2017-2026.

Het plan zal ook aan de groep beheervrijwilligers worden gepresenteerd, zij spelen immers een belangrijke rol in het beheer. Hieronder volgt een korte samenvatting van de presentatie.

GNR is in bezit van een variatie van gebieden met bos, heide, stuifzand, graslanden, akkers en wateren. Waarvan heide 811 ha en bos 1650 ha.

Heideclusters zijn ongeveer 14 stuks grotere en kleinere stukken, en daarmee uiteraard ook veel overgangsgebied.

Het heidebeheerplan is specifiek opgesteld om de volgende redenen:

- Betere onderbouwing beheerkeuzes, gedetailleerd per stukje gebied
- Er is veel ervaring met beheer van heide, maar er zijn ook nieuwe inzichten
 - Veel onderzoek gedaan aan:
 - Bodem
 - Fauna
 - Luchtverontreiniging
 - Verstoorde ecologie
 - Herstelmaatregelen
 - Ecologische inzichten:
 - Heide is meer dan dopheide of struikheide
 - Migratie van soorten mogelijk maken
 - Uitsterven voorkomen (veldkrekkel, hagedissen en hazelworm)
 - Klimaatadaptatie

Voorbeeld van een nieuw inzicht is dat plaggen van volwassen heide helemaal niet zo goed is als voorheen werd gedacht.

Ook het beheer wordt geëvalueerd en er is een groeiend besef dat de heide zoals wij deze in het Gooi kennen helemaal niet zo gewoon is als wij ervaren. Vooral in de laatste honderd jaar is er veel heide verdwenen en zeldzamer geworden. De 800 ha van het Gooi ligt in de meest westelijke punt van de vastelandsheide van Nederland.

Het aantal rode lijstsoorten per deelgebied is in kaart gebracht. Hier kwamen een aantal in het oog springende zaken uit.

De heer Spoorenberg merkt op dat je ook kunt stellen dat het heidelandschap een rodelijst landschap is. De heer Van Mens vraagt of alleen planten en dieren in kaart zijn gebracht en geen mossen en korstmossen? De heer Hulzink zegt dat dit klopt en beaamt dat er zaken zijn waar we nog niets over weten die mogelijk ook meegeteld kunnen worden.

In het beheerplan zijn moderne inzichten over heidebeheer verwerkt. Zoals dat verbindingen nodig zijn en dat het prachtige plaatje van een paarse heide niets zegt over de natuurkwaliteit van de heide. Belangrijk is dat er grote interne variatie is en kleinschaligheid en structuurvariatie zijn ook van belang. Stuifzanden, bosranden, solitaire bomen en brem hebben een eigen aandeel. Verder komt er steeds meer aandacht voor conservering en beheer van cultuurhistorische elementen en waarden.

Bij versterking van biodiversiteit is aandacht voor vochtige heide belangrijk omdat daar een belangrijk aandeel van de natuurkwaliteit in zit.

Bij een afbeelding van ecologische verbindingzones zijn wat opvallende zaken, zoals de ingetekende Natuurbrug Westerheide. Deze is er nog niet en de vorm ervan staat ook nog niet vast. Het is wel een ecologisch knelpunt dat moet worden opgelost.

Ook de provincie NH heeft een natuurbeheerplan met ambities. Deze ambitie laat zien dat er meer en grotere heidevelden gewenst zijn.

Ondertussen is er heel wat meer kennis vanuit inventarisatie over broedvogels. Verder zijn er op bepaalde plekken ook palen geslagen als kenmerk dat op bepaalde plekken juist *geen* ingrepen gedaan moeten worden. Brem is bijvoorbeeld een soort die als het ware zelf door de heide wandelt, brem komt op en staat acht jaar op een plek, waarna de struik afsterft. Ondertussen is de brem naar een volgend plekje verkast.

Uit 15 rapporten uit de afgelopen jaren is voor de Westerheide op één kaart bij elkaar gezet wat er allemaal wetenswaardig is. De kaart toont scheidswallen, schietbanen, een renbaan, waterput, kampjes en nog veel meer.

De bedoeling is om per gebied rekening houdend met alles wat bekend is, plannen te maken wat er wel of niet gedaan wordt, waar en wanneer.

De heer Langendorff informeert naar de status van grafheuvels. De heer Hulzink laat weten dat deze allemaal beschermd zijn. Echter veel andere objecten is geen visie over en zijn geen middelen voor. Dit zal nog ontwikkeld moeten worden en verder uitgewerkt.

6. Mededelingen over communicatie en publieksevenementen

Mevrouw Heerschop verwijst hiervoor naar de agenda op de website. De komende tijd zijn er wandelingen in het kader van de erfgooiersweek. En in de schaapskooi is het jaarlijkse Halloween griezelfeest waarbij kinderen een mooie pompoenlantaarn kunnen knutselen.

De heer Schmittmann meldt dat de wandeling bij het Laarder wasmeer door GNR op Facebook was gezet en dat dit 30 tot 40 wandelaars opleverde.

7. Stand van zaken ontwikkelingen in/rond de terreinen van GNR, inclusief beheer, door de heer P. Hulzink:

Voor de vergadering gemaakd als schriftelijke stand van zaken, integraal opgenomen in verslag:

1. Projecten aanpak binnen Goois Natuurreservaat

Er is afgelopen weken gewerkt aan een nieuw projectenprogramma waarin 10 projecten voorrang krijgen. Ook is er gewerkt aan een andere aanpak van projecten gestoeld op projectmatig werken. Er komt op korte termijn personeelscapaciteit bij om het programma volgens nieuwe werkwijzen uit te voeren. Uitkijkpunt Tafel en Natuurontwikkeling Zanderij Crailoo zijn 2 projecten die prioriteit zullen krijgen.

2. Verbreding A27 en faunatunnel Monnikenberg

De verbreding A27 is inmiddels in volle gang. Er is in de werkstroken veel bos gekapt wat buiten goed zichtbaar is. Ter hoogte van landgoed Monnikenberg is gestart met de aanleg van de grote Faunatunnel onder de A27. Er zijn binnen eigendom van Goois Natuurreservaat werkterreinen ingericht en het grondwerk is gestart.

3. Natuurverbinding Hoorneboeg

Op 19 juni jl. heeft een publieksbijeenkomst plaatsgevonden die druk bezocht is. Provincie Noord-Holland en Goois Natuurreservaat hebben een vervolg aanpak gepresenteerd nadat een pas op de plaats is gemaakt met de uitvoering van het project.

De provincie zal het proces van betrekken van de belanghebbenden aansturen. De aanpak behelst toetsing van het huidige plan door een deskundig adviesbureau, het instellen van een adviesgroep die betrokken is bij deze opdracht en die het Goois Natuurreservaat eind van 2017-begin 2018 een advies gaat geven. Uitgangspunt blijft een goed functionerende natuurverbinding. De Adviesgroep is geformeerd uit voor- en tegenstanders, heeft een onafhankelijk voorzitter en is gestart op 1 augustus jl.

4. Landgoed Nieuw Cruysbergen

Er is overeenstemming tussen gemeente Gooise Meren en Stichting Goois Natuurreservaat over de overdracht van de natuurdelen van het gebied Landgoed Nieuw-Cruysbergen (het voormalige Mobilisatiecomplex Bussum aan de Nieuwe 's Gravelandseweg te Bussum). Er wordt gewerkt aan een koopovereenkomst. Beoogde datum van overdracht van eigendom en beheer is juli 2019.

5. Schootsvelden

Zoals in de media is bericht zijn delen van de schootsvelden overgedragen aan Stichting Goois Natuurreservaat. Het gaat om ongeveer 20 ha gras- en bouwland rondom de vesting Naarden. Het is een eerste ronde overdracht; er volgt nog een 2^e. Het doel ervan is het landschap open houden door middel van agrarisch beheer. De gronden worden in gebruik gegeven aan de Agrarische Natuurvereniging Vechtvallei en door hen in pacht uitgegeven aan plaatselijke boeren.

Aanvulling tijdens de vergadering: de voorzitter vraagt wat de kwaliteit is van de gronden. Mevrouw Heerschop: er zijn voorwaarden gesteld, het landschap moet open blijven, liefst gras met koeien en geen hoge gewassen. Moeten nog in gesprek met de pachters. De heer Spoorenberg vraagt wat de natuurwaarde is. De heer Hulzink antwoordt dat de waarde in feite meer cultuur- en landschapshistorisch is dan natuur. De heer Jonker pleit ervoor om de schootsvelden en/of de randen meer bloemrijk te maken, met oog op insecten en vogels. Mevrouw Heerschop zegt dat dat iets is wat afgesproken zou moeten worden met de natuurvereniging en niet met afzonderlijke agrariërs. De snelweg A1 wordt daarbij als visuele grens gehanteerd door GNR.

De voorzitter dankt de heer Hulzink voor alle informatie en toelichtingen en sluit hiermee dit agendapunt.

8. Mededelingen uit de organisaties en rondvraag

De heer Jonkers (Vereniging van Vrienden van het Gooi)

Er zijn nog steeds ontwikkelingen rond Blaricum aan Zee. Zo is er een plan voor het ontwikkelen van accommodatie bij de Stichtse Brug en het opspuiten van eilandjes in Natura 200 gebied. De VVG volgt de ontwikkelingen en discussies op de voet.

Landgoed de Hoorneboeg: de VVG pleit ervoor om natuurlijke ontwikkeling goed te behouden.

Natuurverbinding Zwaluwenberg er waren veel aanmeldingen voor de adviesgroep. De provincie heeft daar keuzes in gemaakt. De VVG wordt wel als belanghebbende gezien, maar niet als omwonende en praat niet mee in de adviesgroep. Mevrouw Heerschop sluit hierbij aan door mede te delen dat GNR contact heeft gehad met de adviesgroep en dat er externe bureaus worden ingeschakeld voor een advies.

Afgelopen donderdag hebben de VVG en de Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vecht- en Eemstreek een convenant ondertekend om nauwer met elkaar te gaan samenwerken. Dit op het gebied van educatie over natuur, landschap en cultureel erfgoed aan kinderen en jongeren. Ook de vogelwerkgroep levert een bijdrage aan de samenwerking.

Mevrouw Heerschop deelt mede dat de VVG op 31 oktober een evenement organiseert in het kader van de 'Week van de Erfgooier'. De bijeenkomst bestaat uit 3 lezingen in de ochtend en enkele korte wandelingen in de middag.

9. Vergaderdatums 2018

De keuze voor vergaderdatums in 2018 valt op de dinsdagavonden: 6 februari, 29 mei (met excursie) en 2 oktober.

10. Sluiting

Onder dankzegging aan allen voor de bijdragen aan dit overleg sluit de voorzitter de vergadering.